

Antrasis ESS ERIC Generalinės Asamblėjos posėdis

Ligita Šarkutė

*Kauno technologijos universitetas
Donelaičio 20, LT-44239 Kaunas*

crossref <http://dx.doi.org/10.5755/j01.ppa.13.1.6764>

Šių metų sausio 31 d. Londone buvo surengtas antrasis Europos socialinio tyrimo Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ESS ERIC) Generalinės Asamblėjos posėdis, kuriame ši infrastruktūra pradėjo veikti oficialiai. Lietuvai, kuri nuo 2013 m. yra ESS ERIC narė, šis renginys reikšmingas dar ir tuo, kad jo metu Lietuvos atstovas – KTU Viešosios politikos ir administravimo instituto (VPAI) profesorius Algis Krupavičius – tapo ESS ERIC pirmininko pavaduotoju. Pirmininko pavaduotojas renkamas ketverių metų kadencijai.

ESS Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) statusas buvo suteiktas 2013 m. ERIC statusas Europos socialiniam tyrimui garantuoja jos finansavimo stabilumą ir pripažinimą pirmaujančia socialinių mokslų tyrimų infrastruktūra. ESS ERIC tikslas – nustatyti Europos šalių socialinės struktūros, gyvenimo sąlygų ir nuostatų stabilumą bei kaitą. Jame taip pat siekiama nemokamai ir laiku suteikti prieigą prie sukauptų duomenų profesionaliems tyrėjams ir kitiems visuomenės atstovams. ESS ERIC, kuriai vadovauja Generalinės Asamblėjos pirmininkas profesorius Michael Breen iš Airijos, beveik yra įsikūrusi Londono Sičio universitete (angl. *City University London*).

ESS ERIC įkūrėjos ir tikrosios narės yra Airija, Austrija, Belgija, Čekijos Respublika, Estija, Jungtinė Karalystė, Lenkija, Lietuva, Nyderlandai, Portugalija, Slovėnija, Švedija ir Vokietija. Norvegija ir Šveicarija ESS ERIC dalyvauja stebėtojų teisėmis. Tikimasi, kad kitos šalys prisijungs ateinančiais mėnesiais. Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų konsorciumai teikia unikalias tyrimų galimybes skirtingų šalių tyrėjams ir atlieka vis didesnę vaidmenį mokslo pažangos ir technologijų plėtros srityse. Šių konsorciumų atsiradimas yra Europos Sąjungos dešimtmečio plėtros plano *Horizontas 2020* ašis.

ESS vadovas Rory Fitzgerald pabrėžia, kad siekis Europos socialinį tyrimą (ESS) paversti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumu (ERIC), veikiančiu Londono Sičio universitete, buvo sėkmingas. Ilgalaikė ESS ateitis dabar yra garantuota ir šie svarbūs laiko eilučių tyrimai pagaliau turi aiškią finansavimo perspektyvą. ESS teikia laisvai prieinamus akademiškai tikslus lyginamuosius duomenis apie europiečių požiūrius, elgseną ir nuostatas. Šiuo svarbiu akademinio šaltinio, kurį sudaro beveik 300 000 atliktų interviu su Europos gyventojais, iki šiol

naudojosi daugiau nei 60 000 žmonių visame pasaulyje, remiantis šiais duomenimis jau parašyta tūkstančiai publikacijų.

Profesorius M. Breen, ESS ERIC Generalinės Asamblėjos pirmininkas, teigia, kad nuo pat ESS ERIC įkūrimo pradžios ESS ateitis atrodo tikrai daug žadanti ir šis konsorciumas neabejotinai įtvirtins ESS, kaip tiksliausio ir reikšmingiausio socialinių mokslų tyrimo, vaidmenį Europoje. ERIC taip pat leidžia kurti ilgalaikius ESS plėtros planus ir visų pirma toliau teikti prieigą prie aukštos kokybės duomenų rinkinių ir mokymo priemonių vis didėjančiai vartotojų bazei akademinėje, pramonės ir valdžios srityse. Šis ESS istorijos etapas yra duoklė visos ESS bendruomenės darbui, ypač jo pagrindinei mokslinei komandai, jo komitetams ir nacionaliniams partneriams.

Europos socialinį tyrimą (www.europeansocialsurvey.org) jau septintus metus Lietuvoje vykdo Kauno technologijos universiteto Viešosios politikos ir administravimo institutas. Europos socialinis tyrimas (ESS) yra mokslinis tarpnacionalinis tyrimas, nuo 2001 m. vykdomas visoje Europoje kas dvejus metus – šiuo metu yra įgyvendintos šešios kas dvejus metus vykstančios tyrimo bangos, kurių kiekvienos metu apklausta po daugiau nei 1500 respondentų iš kiekvienos dalyvaujančios šalies. ESS yra viena iš svarbiausių tarptautinių apklausų, kurios metu renkama informacija apie žmonių nuostatas, vertybes ir elgsenos modelius daugiau nei trisdešimtyje Europos šalių. Pagrindiniai ESS tyrimo tikslai yra šie: 1) fiksuoti ir interpretuoti besikeičiančias Europos visuomenių nuostatas ir vertybes bei stebėti, kaip jos sąveikauja su kintančiomis Europos politinėmis ir institucinėmis struktūromis; 2) kurti ir tobulinti pažangius tarpkultūrinių apklausų atlikimo metodus Europoje ir pasaulyje. Kad surinkta informacija leistų palyginti įvairias šalis, visų dalyvaujančių šalių apklausoje taikomi aukščiausi imčių sudarymo, grįžtamumo procento, klausimynų sudarymo ir vertimo, duomenų rinkimo ir kitų procedūrų standartai. 2005 m. ESS buvo apdovanotas Europos Komisijos Dekarto prizų už radikalias inovacijas vykdamas tarpkultūrinės apklausas. ESS kol kas yra vienintelis socialinių mokslų srities projektas, laimėjęs šį prestižinį apdovanojimą.

Lietuvoje ESS duomenys yra pateikiami Humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų archyvo (LiDA) apklausų duomenų kataloge (<http://www.lidata.eu/ESS>). Visų ESS dalyvaujančių šalių duomenys yra pasiekiami ESS duomenų archyvo kataloge (<http://ess.nsd.uib.no>).

Ligita Šarkutė – Kauno technologijos universiteto Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto, Viešosios politikos ir administravimo instituto docentė, socialinių mokslų daktarė.

E. paštas: ligita.sarkute@ktu.lt

Ligita Šarkutė, Doctor of Social Sciences, is a Associate Professor at the Institute of Public Policy and Administration, Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Kaunas University of Technology.

E-mail: ligita.sarkute@ktu.lt